

ChristenUnie

STABIEL, BETROKKEN, CHRISTENUNIE

**GEMEENTEPROGRAMMA
2010-2014**

CHRISTENUNIE HARDERWIJK - HIERDEN
www.harderwijk.christenunie.nl

INHOUDSOPGAVE

Inhoud

Inleiding	3
Programma 1 Burgerrelaties, participatie en bestuur.....	5
Programma 2 Woon- en leefomgeving.....	7
Programma 3 Openbare orde en veiligheid	9
Programma 4 Economische zaken	11
Programma 5 Bereikbaarheid.....	13
Programma 6 Onderwijs.....	15
Programma 7 Cultuur	17
Programma 8 Sport en recreatie	19
Programma 9 Werkgelegenheid en sociale zekerheid.....	21
Programma 10 Welzijn en zorg	23
Programma 11 Ruimtelijke ordening	25
Programma 12 Milieu	27
Programma 13 Waterfront.....	29
Kandidatenlijst	30

In het verkiezingsprogramma 'Stabiel, Betrokken, ChristenUnie' 2010-2014 is de door de raad vastgestelde indeling van de begroting van de gemeente Harderwijk gevolgd.

Inleiding

ChristenUnie in Harderwijk

Voor de politieke boodschap van de ChristenUnie is de Bijbel, het geïnspireerde Woord van God, het uitgangspunt. God, die Zijn Zoon Jezus Christus als Redder naar de aarde heeft gezonden en Zichzelf zo bekend heeft gemaakt in de Bijbel. Hij is Degene die de wereld en alles wat daarop leeft, heeft gemaakt.

Voor de politieke boodschap van de ChristenUnie betekent dat vier dingen:

- Wij willen ons ervoor inzetten dat de overheid en de samenleving gehoor geven aan de normen die ons in Gods Woord zijn gegeven. Dat is onze ambitie.
- Wij beseffen dat de mogelijkheden van de politiek en de politieke partijen niet moeten worden overschat. Een heilstaat zullen we niet bereiken. Dat maakt ons nuchter.
- Wij zien in Christus het bewijs dat de wereld, ondanks het kwaad dat er is, niet door God is verlaten. Dat bemoedigt.
- Wij geloven dat waarden als vrijheid, leefbaarheid, respect en verantwoordelijkheid alleen dan inhoud kunnen geven aan de samenleving wanneer uitgegaan wordt van Gods normen.

ChristenUnie en Harderwijk

De ChristenUnie wil in de politiek de Here God dienen. Daarnaast vinden we het een voorrecht om te mogen werken aan de toekomst van Harderwijk en Hierden, waar inmiddels ruim 43.000 mensen wonen. We mogen als inwoners van de gemeente Harderwijk zonder overdrijven stellen dat we wonen in één van de mooiste gemeenten van ons land. De prachtige combinatie van een oude stad en een landelijk dorp in de directe nabijheid van de Veluwe en de Randmeren maakt de gemeente Harderwijk tot een unieke plek in Nederland.

Met elkaar moeten we aan Harderwijk bouwen. Dat houdt onder meer in dat we omzien naar elkaar en dat we met elkaar kleur geven aan onze leefomgeving.

We staan de komende jaren voor moeilijke afwegingen. De kredietcrisis en de vanuit het Rijk opgelegde bezuinigingen doen ons eens te meer beseffen dat we keuzes moeten maken. We moeten onze financiële middelen zorgvuldig inzetten. De ChristenUnie is daarbij van mening dat de verdeling van deze middelen duidelijk verantwoord dient te worden aan de inwoners van onze gemeente. Hiertoe dienen met name de Meerjarenbegroting en de Kadernota. Ten aanzien van de gemeentelijke heffingen meent de ChristenUnie dat deze kostendekkend moeten zijn. Verder is het hierbij onze intentie om de jaarlijkse verhoging niet meer dan trendmatig te laten zijn. Ten aanzien van verleende subsidies zijn wij van mening dat deze in algemene zin faciliterend en stimulerend dienen te zijn en daarmee een bijdrage moeten leveren aan de Harderwijkse samenleving.

In de vorige raadsperiode heeft de ChristenUnie zich volmondig achter het Waterfront geschaard en daar staan wij nog steeds. Dit enorme project vormt een uitdaging voor de gemeente omdat het bij het Waterfront gaat om een complexe en ingrijpende herstructurering.

Naast de ruimtelijke aspecten die onze aandacht zullen vragen, is er ook op sociaal en veiligheidsgebied nog voldoende te doen in Harderwijk. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning is (nog) niet uitontwikkeld en de ontwikkelingen ter zake van de politie baren ons zorgen. Wij zien het hierbij nadrukkelijk als een bijbelse opdracht om op deze maatschappelijke terreinen aandacht te vragen voor degenen, die hierbij de steun van de overheid nodig hebben. Dat geldt derhalve ook voor onze inwoners die een uitkering op of rond het minimumloon ontvangen.

ChristenUnie en de overheid

De ChristenUnie ziet de overheid als dienaar van God die de samenleving moet dienen en in goede banen moet leiden. Dit dient op een verantwoorde wijze te gebeuren, ook door het bestuur van de gemeente.

Overheid en burgers dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de samenleving. De ChristenUnie wil duidelijk onderscheiden wie voor welke terreinen verantwoordelijkheid

draagt. Sommige terreinen zijn exclusief het terrein van de overheid, andere terreinen zijn primair van de burgers en de verbanden waar zij in georganiseerd zijn. Daartussen liggen veel terreinen waar vormen van samenwerking nodig en mogelijk zijn tussen overheid, burgers, organisaties, kerken en ook het bedrijfsleven.

De taak van de overheid is primair om steun en richting te geven aan de ontplooiing van mens en maatschappij en het kwaad te weren uit de samenleving. Deze twee doelstellingen zijn slechts haalbaar wanneer de overheid een besef heeft van de normen die ze hierbij moet aanleggen en zelf ook betrouwbaar is. De ChristenUnie houdt de overheid en burgers de goede normen voor die God in de Bijbel geeft. Goed bestuur begint bij heilzame normatieve keuzes. Het gemeentebestuur moet ook hier zijn verantwoordelijkheid kennen en nemen. Over normen en waarden moet publiekelijk, open en eerlijk gesproken kunnen worden. De ChristenUnie zet zich in voor gezagsherstel van de overheid en de aan haar verbonden controlerende en uitvoerende instituties. Publieke taken moeten publiek verantwoord worden.

Burgers dragen medeverantwoordelijkheid voor de publieke samenleving, dus niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de buurt, voor de gemeente en de bredere samenleving. Zij kennen hun eigen leefomgeving als geen ander. Zij moeten daarin serieus worden genomen en waar mogelijk worden bevestigd en gestimuleerd. Burgers moeten juist de gemeentelijke overheid direct kunnen aanspreken. Burgers moeten weten waar besluitvorming plaatsvindt, hoe zij daarop invloed kunnen uitoefenen en ook waar de grenzen van inspraak en invloed liggen. Als het gaat om het algemeen belang en een integrale beleidsafweging is het uiteindelijk de overheid die de knopen moet doorhakken. De overheid heeft immers een eigen terrein en eigen verantwoordelijkheden.

In een dergelijke samenleving is ruimte voor (duurzame) verbanden, zoals gezinnen en organisaties. Dat is een samenleving waarin - temidden van individualisme en (culturele) pluriformiteit - aandacht is voor gemeenschappelijke doelen. Dat is een samenleving die aandacht heeft voor minderheden en geestelijke vrijheid waarborgt. Dat is een samenleving in balans, waar ook het particulier initiatief wordt gestimuleerd en gewaardeerd, zoals bij vrijwilligerswerk (waaronder mantelzorg) en het gezamenlijk beheer van buurtvoorzieningen.

Economische ontwikkeling moet verantwoord plaatsvinden in een duidelijk besef van ethische, culturele, sociale en ecologische normen die tot hun recht moeten komen in een eerlijke balans. De Bijbel leert ons te beseffen dat we alles hebben gekregen om het vervolgens te gebruiken om onze naaste te dienen en God te eren. Dat is werkelijk verantwoordelijk beheer en goed rentmeesterschap over alles wat ons is toevertrouwd.

Programma 1 Burgerrelaties, participatie en bestuur

Visie van de ChristenUnie

Door verdergaande decentralisatie komen steeds meer taken terecht op gemeentelijk niveau. Dit sluit aan bij het gegeven dat de gemeente het dichtst bij de burger staat en derhalve voor zaken die rechtstreeks de burger raken het beste niveau van uitvoering is. Het Rijk moet daar dan ook voldoende middelen voor geven. Een gemeente die pretendeert dicht bij de burger te staan, geeft die burger voldoende ruimte om mee te praten en mee te denken bij het opstellen van plannen en het nemen van ter zake doende beslissingen. Echter, burgers moeten zich ook bewust zijn dat de gemeente als bestuursorgaan beslissingen behoort te nemen en keuzes maakt, waarbij algemene belangen soms de belangen van het individu overstijgen. Naast rechten brengt het deel uitmaken van een democratisch ingerichte samenleving ook plichten en beperkingen met zich mee.

Participatie

De ChristenUnie staat voor een stringente toepassing van alle procedures rondom inspraak en participatie. Zij wil hierin verder gaan dan het voldoen aan datgene wat daaromtrent wettelijk is voorgeschreven. Het door de gemeente Harderwijk rondom burgerparticipatie gevoerde beleid moet minimaal gehandhaafd en waar mogelijk uitgebouwd worden. Bij het opstellen van plannen moeten burgers in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden zodat hun inbreng daadwerkelijk onderdeel wordt van de planvorming.

Kleinschalige voorlichtingsbijeenkomsten, per wijk of deelgebied, zijn hiervoor het aangewezen middel. Voor het opstellen van door belanghebbende burgers breed gedragen beleidsstukken en lange(re) termijnvisies is het voeren van rondetafelgesprekken een uitstekend middel. Daarnaast zijn er ook onderwerpen te benoemen waarbij inspraak door belanghebbenden beter tot zijn recht komt tijdens het politieke debat in commissievergaderingen.

De afgelopen raadsperiode is een begin gemaakt met wijkbezoeken door de gemeenteraad, de ChristenUnie is er voorstander van om dit verder uit te bouwen. De ChristenUnie pleit voor een brede inzet van de moderne media om de burger voor te lichten en nadrukkelijker bij de plaatselijke politiek te betrekken. De ChristenUnie vindt de welkomstbijeenkomsten voor nieuwkomers een goed initiatief.

Bestuur

De ChristenUnie wil een gemeentelijke organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en transparant, service- en klantgericht handelt. College en raad vervullen hierin, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk een voorbeeldfunctie. Eén van de bestuurlijke taken van de overheid is het vaststellen van regels en verordeningen. Regels zijn nodig om aan te geven hoe wij in onze gemeente met elkaar (willen) omgaan. Uiteraard hoort bij regelgeving ook toepassing en handhaving.

De ChristenUnie verwacht van de gemeentelijke overheid dat zij kritisch blijft kijken naar haar regels en verordeningen. Overbodige of door de tijd achterhaalde regels en verordeningen roepen niet alleen irritatie op bij de burger maar werken dikwijls ook vertragend en kostenverhogend.

De ChristenUnie wil de doorlooptijd bij vergunningaanvragen beperken. Deze doorlooptijd wordt mede bepaald door het aantal regels waaraan de aanvraag getoetst moet worden.

Beperking van regelgeving kan ook op dat punt (tijd-)winst betekenen.

De ChristenUnie is een voorstander van regionale samenwerking zoals die al jaren in RNV-verband plaats vindt en die onlangs in de totstandkoming van de Regiovisie en de opstelling van het Regiocontract 2030 opnieuw voor de komende decennia is bekrachtigd. Wij zien hierin een uitstekend gremium om de Regio Noord Veluwe, met al zijn mogelijkheden, breed te promoten en gemeentegrens-overstijgende vraagstukken nadrukkelijker bij de provinciale en landelijke overheid onder de aandacht te brengen.

Daarnaast heeft de veelheid en complexiteit van taken die door de landelijke overheid naar de gemeenten worden doorgeschoven inmiddels geleid tot het aangaan van een aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De ChristenUnie ziet de noodzaak hiervan in, maar wil zorg dragen voor voldoende democratische legitimiteit.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- het regelmatig doorlichten van regels om overbodige regelgeving te voorkomen.
- beperking van de doorlooptijd bij vergunningaanvragen.
- het blijvend betrekken van de burgers, met name bij plannen die in hun aandachtsveld liggen.
- de inrichting van commissievergaderingen afstemmen op het onderwerp.
- aanpassen raadszaal zodat het publiek zich meer betrokken voelt.
- het bestendigen en versterken van de bestaande samenwerking in RNV-verband.
- het initiëren en faciliteren van samenwerkingsverbanden die efficiency bevorderen en/of schaalvoordelen opleveren.
- een sterke gemeentelijke vertegenwoordiging in besturen van samenwerkingsverbanden.
- moderne media meer betrekken bij de informatie aan de burger (live-uitzendingen).
- de gemeenteraad doet twee wijkbezoeken per jaar.

Programma 2 Woon- en leefomgeving

Visie van de ChristenUnie

Het welbevinden en de wijze waarop inwoners zich thuis voelen in een gemeente wordt in hoge mate bepaald door de woonomstandigheden en de wijze waarop de woon- en leefomgeving is ingericht.

Lange tijd ging het bij ruimtelijke ontwikkelingen voornamelijk om kwantiteit. Om tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar huisvesting, bedrijventerreinen en andere openbare voorzieningen moest er intensief gebouwd worden. De kwaliteit van onze leefomgeving wordt echter niet alleen bepaald door de uitstraling van de gebouwen maar ook door de inrichting van de openbare ruimte die meer moet zijn dan de toevallige restruimte die overblijft na bebouwing. Open ruimten zijn onmisbaar: pleinen, groenstroken, parken, speelgelegenheden en oppervlaktewater zijn de longen van de stad die niet alleen de woonomgeving aantrekkelijk maken maar ook in milieutechnische zin een gebied 'leefbaar' houden. Dit geldt voor grootschalige nieuwbouwplannen op uitbreidingslocaties, maar evenzeer bij de voortdurende zoektocht naar inbreidingsmogelijkheden in het stedelijk gebied.

Regiofunctie

Decennia lang heeft Harderwijk zich ingezet om de functie van groeigemeente binnen de regio op de juiste wijze in te vullen. Niet alleen op het punt van de woningbouw maar ook wat betreft regionale voorzieningen heeft Harderwijk de afgelopen jaren forse inspanningen geleverd (ziekenhuis, politiebureau, ROC, regionaal bedrijventerrein Lorentz III). Wat de ChristenUnie betreft, is die rol nog niet uitgespeeld. Harderwijk heeft voldoende potentie om ook de komende jaren die taak op te pakken.

Woningbouw

Recente economische en demografische ontwikkelingen brengen de ChristenUnie ertoe na te denken over de toekomstige woningbehoefte en de eisen die aan de te bouwen woningen en de woonomgeving gesteld mogen worden. De demografische ontwikkeling van Harderwijk (stedenmonitor) geeft aan dat er behoefte bestaat aan meer woningen in het duurdere segment. Dat komt een evenwichtige bevolkingsopbouw en een breder draagvlak voor een optimaal voorzieningenniveau ten goede. Andere ontwikkelingen die invloed hebben op de woningbehoefte zijn de toename van het aantal één-persoonshuishoudens, mede veroorzaakt door de toenemende vraag van jongeren naar zelfstandige woonruimte. Daarnaast is er de vergrijzing en de behoefte van ouderen om langer zelfstandig te wonen, zo mogelijk binnen de vertrouwde wijk.

Daarom blijft de ChristenUnie pleiten voor differentiatie in het woningaanbod per wijk met voldoende ruimte voor sociale woningbouw conform de afspraken in de Woonvisie Harderwijk 2010 (35% lagere segment inclusief sociale huur- en koop; 65% midden en hogere segment). De ChristenUnie constateert dat er in de afgelopen raadsperiode een forse inhaalslag is gemaakt wat betreft de woningproductie in de diverse segmenten. Desondanks ziet de ChristenUnie nog wel knelpunten in de woonruimteverdeling - overigens liggen die knelpunten meer in de sfeer van de doorstroming dan in het aanbod.

Cultuurhistorie

Het spreekt de ChristenUnie bijzonder aan dat cultuurhistorie in Harderwijk de afgelopen raadsperiode die aandacht heeft gekregen, die onze stad op grond van het rijke verleden verdient.

Cultuurhistorie betekent voor ons echter meer dan een goed lokaal monumentenbeleid en het geven van een face-lift aan de Binnenstad. De ChristenUnie is dan ook geen voorstander van het op grote schaal slopen van woningen en andere bebouwing, alleen om economische redenen. Ook bebouwing uit de vorige eeuw, met een voor die tijd karakteristieke uitstraling, verdient het om voor het nageslacht bewaard te blijven. De ChristenUnie ziet in voorkomende gevallen meer in renovatie en - waar mogelijk - inbreiding met zoveel mogelijk behoud van het oorspronkelijke karakter (Nachthok, Zeebuurt). Voor andere bebouwing moet nagedacht worden over functieverandering alvorens tot sloop over te gaan.

Sociale samenhang

Naast de diverse ruimtelijke elementen wordt het woongenot mede bepaald door sociale aspecten. Een goede sociale cohesie in een wijk is mede bepalend voor de mate waarin wijkbewoners zich willen inzetten voor bijvoorbeeld buurt- en wijkwerk, buurtverenigingen en andere wijkgebonden activiteiten. Deze sociale cohesie kan door de overheid niet worden afgedwongen maar wel bevorderd, onder andere door het stimuleren en faciliteren van het buurt- en wijkwerk met zo nodig gemeentelijke ondersteuning bij het opstarten van projecten. Hierbij denken wij aan het bieden van gelegenheid voor ontmoeting als wel de mogelijkheid voor sport en spel voor de jeugd en ouderen. Tevens denken wij aan differentiatie in het woningaanbod per wijk, zodat binnen de eigen vertrouwde wijk een woning gevonden kan worden die voldoet aan de wensen. Met name voor ouderen vindt de ChristenUnie het van belang dat zij hun vertrouwde woonomgeving niet hoeven te verlaten bij toename van de zorgbehoefte. Hiermee wordt vereenzaming voorkomen. Bovendien kan de oudere zo nodig een beroep blijven doen op mantelzorg: het door de jaren heen in hun woonomgeving opgebouwde sociale netwerk.

Hierden

Het kleinschalige, dorpse karakter van Hierden kenmerkt zich in een sociale cohesie zoals hierboven genoemd. De Hierdense gemeenschap kent een rijk verenigingsleven met veel vrijwilligers en een hoge mate van zelfredzaamheid.

De ChristenUnie waardeert deze gemeenschap, waar men oog heeft voor elkaar en men elkaar waar nodig helpt en ondersteunt. De ChristenUnie is tevreden dat de uitbreiding in de Hoge Varen nu concreet wordt. Daarnaast moeten er mogelijkheden blijven voor beperkte inbreiding, bestemd voor de lokale bevolking. In voorkomende gevallen mag van diegenen die van die mogelijkheden gebruik maken een herkenbare bijdrage worden gevraagd aan landschappelijke versterking van het buitengebied.

Naast de positie van starters vraagt de ChristenUnie met name aandacht voor ouderen met zorgbehoefte, deze zorgbehoefte mag geen primaire reden zijn om op dikwijls hoge leeftijd het vertrouwde dorp te moeten verlaten. Ook in Hierden moet een bij die gemeenschap passende zorgzone worden gerealiseerd.

Actiepunten

De Christenunie pleit voor:

- levensloopbestendig bouwen.
- op specifieke, zich daarvoor lenende, locaties woningen bouwen in het duurdere segment.
- een gedifferentieerd woningaanbod per wijk.
- woon-zorg voorzieningen op strategische locaties.
- na afronding van het plan 'Hoge Varen', minimale inbreiding in Hierden, alleen voor eigen bevolking, daar waar dit landschappelijk ingepast kan worden.
- een gevarieerd aanbod van speelvoorzieningen in de diverse wijken.
- ook bij inbreiding voldoende aandacht voor groen- en speelvoorzieningen.
- een flexibel woningbouwprogramma met kleinere eenheden, zodat gemakkelijker op de markt kan worden ingespeeld.
- blijvend inzetten op regiofunctie, zowel wat bouwvolume als voorzieningen betreft.
- ruimte voor kleinschalige projecten met bijzondere woonmilieus.
- betere ontsluiting van het Hortuspark via een (eventuele) doorsteek naar de Markt.
- kiezen voor duurzaam ruimtegebruik en daarom revitaliseren van bestaande industrieterreinen.

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

Visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie handelt vanuit de overtuiging dat het hoogst haalbare 'aardse' vrede is. Deze aardse vrede is daarmee geen schijnvertoning, maar een kostbaar goed. Het is dan ook één van de kerntaken van de overheid om recht te handhaven en burgers te beschermen. Criminaliteit, onleefbaarheid en onveiligheid moeten krachtig worden bestreden. Het is voor alle burgers van belang dat duidelijke regels bestaan en dat die ook moeten worden gehandhaafd.

De overheid is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. De overheid staat voor een duidelijke handhaving van normen en waarden. De deelnemers aan de lokale driehoek (burgemeester, politie en justitie) hebben daarin elk hun eigen taak en zorgen voor een nauwe, efficiënte en doeltreffende samenwerking. Maar ook burgers, zowel individueel als collectief, hebben hierin een rol. Overheid en burgers werken samen aan een veilige en leefbare samenleving, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden.

Ook het voorkómen van normoverschrijdend gedrag is belangrijk. Handhaving en preventie dienen in evenwicht te zijn. Partners in preventie zijn onder andere het onderwijs, jeugdzorg, welzijnswerk en de gezondheidszorg. Samenwerking tussen deze partijen vindt op allerlei niveaus plaats en voor een belangrijk deel plaats in de Zorg Advies Teams (ZAT's) op de scholen. Vergaderingen moeten niet uitmonden in overleg zonder resultaten. De gemeente zou hierin een meer (pro-)actieve en regisserende rol moeten vervullen. Integrale aanpak van het veiligheidsbeleid is daarom noodzakelijk.

Door de digitalisering nemen weliswaar de mogelijkheden om sociale netwerken op te bouwen toe. Daarentegen neemt de tolerantie af en wordt de eenzaamheid groter. Het blijkt moeilijker dan vroeger om mensen op lokaal niveau bij elkaar te krijgen en te motiveren om op elkaar toe te zien. De gemeente moet haar burgers stimuleren om hun medeburgers aan te spreken op ongewenst en asociaal gedrag, waarbij hun eigen veiligheid natuurlijk niet uit het oog mag worden verloren. Burgers hebben respect voor hun medeburger, andermans eigendommen en de leefomgeving.

De taak van de overheid brengt voor de gemeente ook op het gebied van goede zeden verplichtingen met zich mee. De problematiek van alcohol- en drugsgebruik, vernielingen en overlast vragen om een gezamenlijke aanpak waarbij preventie, zorg en repressie integraal aan de orde dienen te komen. De ChristenUnie ziet jongeren graag gezond opgroeien en zal daarom initiatieven steunen die gezond gedrag stimuleren.

Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van drugs, coffeeshops, drankketen, (illegale) prostitutie en andere situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Nederland houdt als enige land ten onrechte vol dat haar gedoogbeleid ten aanzien van softdrugs positieve effecten sorteert en leidt tot vermindering van het gebruik van softdrugs. Gedogen is geen oplossing, het creëert alleen maar weer nieuwe problemen.

Trends en ontwikkelingen

De lokale ChristenUnie is erg verontrust over het feit dat men in Den Haag heeft besloten om te bezuinigen op de politiekorpsen. Harderwijk en Hierden vallen binnen het district Noord Oost Gelderland en behoren tot één van de zogenoemde krimpregio's. Hoewel de politie hard bezig is om effectiever en efficiënter te gaan werken, zullen de bezuinigingen van de landelijke overheid tot gevolg kunnen hebben dat er in Harderwijk minder blauw op straat zal zijn.

Aangezien wij in Harderwijk de landelijke tendens niet zomaar kunnen keren, pleiten wij voor het voortzetten van het jeugdinterventiewerk. Deze interventiewerker kan samen met de politie en sociale partners vroegtijdig ingrijpen en overlast voorkomen. Tegelijkertijd is hij ook de oren en ogen van de politie zodat sneller en effectiever kan worden opgetreden.

In veel gevallen is 'zinloos geweld' en/of criminaliteit alcohol- en/of drugsgerelateerd. Met inachtneming van het feit dat een te groot deel van de Nederlandse jongeren grootverbruikers

zijn van alcohol, valt er veel winst te behalen door het effectief handhaven van het verkoopverbod van alcohol aan jongeren. De ChristenUnie pleit ervoor om de leeftijd waarop alcohol mag worden verkocht in onze gemeente te verhogen naar 18 jaar. In overleg met de horeca, (sport-)verenigingen en de scholen moeten hierover nadere afspraken worden gemaakt.

Een belangrijk deelproject van het alcoholmatiging beleid in onze gemeente is het project 'Boete- of Kanskaart'. Bij alcoholgerelateerde delicten wordt een leerstraf opgelegd. Hierbij wordt niet alleen de jongere zelf, maar ook zijn de omgeving (gezin) betrokken.

Overlastgevend en crimineel gedrag moet worden gemeld bij de politie. Onze gemeente versterkt de handhaving door naast de politie ook BOA's (Buitengewoon Opsporingsambtenaren) in te zetten. Deze zijn het aanspreekpunt voor de burgers en daarmee een verlengstuk van de politie. De BOA ondersteunt de politie bij het handhaven van met name parkeer- en verkeersregels. Bezien dient te worden waar deze samenwerking nader vorm en inhoud kan worden gegeven.

Dagelijks zetten mannen en vrouwen uit onze gemeente zich in voor de vrijwillige brandweer. Deze inzet verdient ieders respect. Landelijk zien we dat met name onder jongeren een daling plaatsvindt van het vrijwilligerswerk. Deze trend en de toenemende vergrijzing zullen een negatief effect hebben op de deelnamecijfers bij de brandweer. Een gevolg zou een algehele afname van vrijwilligers bij de brandweer zijn. Het is van groot belang dat wordt nagedacht over wervingscampagnes die passen bij onze lokale situatie. Veel korpsen geven voorlichting in de klas geen prioriteit meer, maar het is belangrijk dat jongeren het werk van de plaatselijke brandweer op een goede manier leren kennen en gestimuleerd worden hieraan deel te nemen.

Mede in verband met de verbetering van de bereikbaarheid en de aanrijtiden van de brandweer is de ChristenUnie een groot voorstander van het verplaatsen van de brandweerkazerne naar de locatie aan de Verkeersweg.

Integraal veiligheidsbeleid krijgt terecht steeds meer aandacht. Het gaat daarbij aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen, de Handreiking Veilig Uitgaan, het Keurmerk Veilig Ondernemen, de Veiligheidseffectrapportage en de Wet BIBOB, maar ook de aansluiting bij de veiligheidsregio's is een goed voorbeeld.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- het behouden van de wijkagent.
- het stimuleren van burgers en ondernemers om hun bestaande woning/bedrijfspannend aan te passen zodat deze voldoet aan het politiekeurmerk.
- het voeren van consequent handhavingsbeleid.
- het stimuleren van de 'boete of kanskaart' als instrument voor het alcoholmatigingsbeleid.
- het verhogen van de leeftijd waarop alcohol mag worden verkocht van 16 naar 18 jaar.
- het vervroegen van de sluitingstijd van de horeca (denk hierbij aan het initiatief "vroeg op stap").
- het verbinden van wijk- en buurtwerk met de projecten buurtpreventie en buurtbemiddeling.
- het terugdringen van het aantal gokhallen in Harderwijk.
- het sluiten van de huidige coffeeshop in Harderwijk.
- het optreden tegen het gebruik van drugs in de openbare ruimte.
- het stimuleren van sms-alert onder de burgers van onze gemeente.

Programma 4 Economische zaken

Visie van de ChristenUnie

Centraal in de economische visie van de ChristenUnie staat het besef dat de mens de opdracht heeft de aarde op een verantwoorde manier 'te bouwen en te bewaren'.

Werk is een belangrijk middel om de gaven te ontplooiën waarmee God de mens gesierd heeft. Bovendien draagt werken bij aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en is het een goed middel om een inkomen te verwerven waarmee voorzien kan worden in de eigen levensbehoeften en die van anderen.

Trends en ontwikkelingen

Op dit moment bevindt Nederland zich in een recessie. Dit betekent dat naast bedreigingen zoals afnemende bedrijvigheid en toenemende werkloosheid, deze situatie ook kansen biedt om tot een duurzamere economie te komen.

Mede door de toegenomen scholingsgraad van de beroepsbevolking en de stijging van de kosten van arbeid wordt de Nederlandse economie steeds meer een kenniseconomie. Dat leidt tot een verschuiving van industriële bedrijvigheid naar dienstverlening. Daarnaast is er in Harderwijk ook veel werkgelegenheid voor hoogwaardig vakmanschap. Dat heeft zijn weerslag op de locaties en de inrichting van bedrijventerreinen. Voor de bedrijventerreinen zet de ChristenUnie in op parkmanagement, met onder andere als doel de veiligheid en de bereikbaarheid te vergroten. Verder kan hiermee een effectieve en efficiënte inrichting worden bereikt, met als doel hoogwaardige bedrijven aan te trekken en zorg te dragen voor een goede branchering van de terreinen.

Ondernemers stellen hoge eisen aan het vestigingsklimaat dat in Harderwijk te vinden is. Een belangrijk element daarin is de fysieke en digitale bereikbaarheid van de locatie. Infrastructuur zonder files en de beschikbaarheid van een breedband internetaansluiting zijn belangrijke trekkers van bedrijven geworden. Net als de beschikbaarheid van een goed gekwalificeerde beroepsbevolking. Daarom is het van het grootste belang om de MBO-instellingen in Harderwijk te houden.

Concrete invulling

Recessie

- Haal investeringen in positieve zaken zoals onderwijshuisvesting, aanleg van fietspaden, verkeersveiligheid en dergelijke naar voren.

Werkgelegenheid en werkloosheid

- Bevorder het scheppen van werkgelegenheid die past bij de behoeften van de beroepsbevolking. Zo wordt woon-werkverkeer teruggedrongen en het beroep op bijstand verminderd. Gerichte bedrijfsacquisitie en regionale samenwerking vergemakkelijken dit.
- Laat de gemeente bevorderen dat bedrijven stageplaatsen aanbieden op voldoende hoog niveau voor de jongeren in Harderwijk.

Bloeiende binnenstad

- De gemeente moet tendensen richting een 24-uurs economie tegengaan. De samenleving moet haar collectieve rustmomenten koesteren. Voor iedere burger zou het goed zijn om op de zondag rust te hebben. De ChristenUnie is tegen openstelling van winkels op zondag om zo een rustdag in de jachtige week te hebben. Daarnaast willen de meeste mensen niet werken op zondag en is dit funest voor de kleine winkelier.
- Hanteer voor de bevoorrading van winkels in de binnenstad een venstertijd tot 11:00 uur. Het is goed wanneer dit wordt gecombineerd met een laad/los plek aan de rand van de stad om daarmee de overlast voor het winkelend publiek te minimaliseren.
- Bevorder in het kader van de leefbaarheid in de binnenstad het wonen boven winkels.
- Het realiseren van een goede verbinding tussen het Waterfront en de binnenstad door bijvoorbeeld het aantrekkelijker te maken voor winkels om zich te vestigen in de Vijhestraat en de Bruggestraat.

Vestigingsbeleid en detailhandelsbeleid

- Weeg bij bedrijfsvestigingen duurzaamheid als factor zwaar mee.

- Zorg ten behoeve van ondernemers voor één loket waar men met alle (aan)vragen terecht kan.
- Ontsluit bedrijventerreinen optimaal voor openbaar vervoer en fietsverkeer.
- Richt bedrijfsterreinen duurzaam in. Bij voorkeuren functioneren zij klimaatneutraal.
- Landbouwbedrijven krijgen de mogelijkheden nevenactiviteiten uit te voeren voor zover deze niet ten koste gaan van de kwaliteit van het buitengebied. Naast grote winkelketens moet er voldoende ruimte om zijn voor kleinschaliger winkels.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- geen winkelopenstelling op zondag.
- realiseren van een goede verbinding tussen het Waterfront en de binnenstad.
- actief brancheringsbeleid om daarmee de diversiteit in het winkelaanbod te vergroten.
- duurzaamheid als factor bij bedrijfsvestigingen en bedrijventerreinen.
- bevorder als gemeente stageplekken op voldoende hoog niveau in Harderwijk.

Programma 5 Bereikbaarheid

Visie van de ChristenUnie

Bij de visie op mobiliteit en bereikbaarheid laat de ChristenUnie zich leiden door drie uitgangspunten: veiligheid, leefbaarheid en milieuvriendelijkheid. Dit vraagt om een moderne, goed onderhouden infrastructuur en optimale openbaar vervoersvoorzieningen. Naast de zorg voor een goede en veilige afwikkeling van het autoverkeer vraagt de ChristenUnie bijzondere aandacht voor de 'zwakkere' verkeersdeelnemer: de voetganger en fietser. Met name deze meest milieuvriendelijke, maar ook meest kwetsbare, groep verkeersdeelnemers moet worden beschermd.

De ChristenUnie vindt dat een ieder zoveel als mogelijk aan het maatschappelijk verkeer moet kunnen deelnemen, ook ouderen en mensen met beperkingen. Bij de aanleg en het onderhoud van de infrastructuur dient dan ook rekening gehouden te worden met een veilig gebruik door scootmobiel, invalidenwagens, rollators, enz. Uiteraard geldt dit ook voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen.

Fiets

De ChristenUnie is warm voorstander van het gebruik van de fiets voor lokale en kortere interlokale verplaatsingen, waar mogelijk middels een net van vrij liggende fietspaden, gescheiden van het autoverkeer. Harderwijk is hier al vrij ver mee, knelpunten in de veiligheid blijven met name de passage van de spoorlijn en de vele rotondes.

De ChristenUnie blijft in dit verband ondergrondse passages voor fietsers van de spoorlijn wenselijk vinden. Te denken valt aan een verbinding tussen de wijken Wittenhagen en Stadsdennen, aansluitend op de fietsroute door Stadsdennen richting Binnenstad en een verbinding ter hoogte van de Graaf Ottolaan, aansluitend op de fietsroute Groene Long - Hoge pad.

De fietsbrug over de A28 en de renovatie van de route Zeepad dient in deze raadsperiode gerealiseerd te worden.

Fietsroutes moeten goed verlicht zijn en opgaande beplanting moet zoveel mogelijk worden vermeden. Het gevoel van (sociale) onveiligheid mag geen reden zijn om de fiets, met name in de avonduren, te laten staan.

Ook na realisatie van de fietsenstalling aan de Academiestraat moet er blijvend aandacht zijn voor voldoende fietsparkeerplaatsen aan de randen van het kernwinkelgebied.

Over de aanleg en het onderhoud van gemeentegrens-overschrijdende fietsverbindingen en recreatieve fietsroutes dient regelmatig afstemming te zijn met buurgemeenten en provincie. De recente asfaltering van diverse asbestwegen in en rondom Hierden schept mogelijkheden voor het uitzetten van aantrekkelijke recreatieve fietsroutes door het buitengebied.

Openbaar vervoer

Door de geografische ligging heeft Harderwijk een belangrijke rol in de afwikkeling van het openbaar vervoer, aangezien de diverse lijnen richting de Veluwe en Flevoland als ook het lokale openbaar vervoer bij elkaar komen en aansluiting bieden op het landelijke NS net. Voor de kortere termijn dient hoog ingezet te worden op aansluiting op het Randstadspoor. Om uit te kunnen groeien tot een hoogwaardig knooppunt is het nodig te blijven streven naar een toekomstige Intercitystatus, waarmee een snelle(re) verbinding met de Randstad en het Noorden van het land bereikt kan worden.

De huidige stationsomgeving dient zodanig te worden aangepast dat er niet alleen ruimte ontstaat voor het Randstadspoor maar ook voor een overzichtelijke opstelling van stad- en streekbussen en taxi's. Het parkeren van auto's en fietsen is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Verder dient bij al deze aanpassingen rekening gehouden te worden met een toekomstige Intercitystatus.

Voor het afwikkelen van alle verkeersbewegingen op en rondom het station en een goede doorstroming blijft de ChristenUnie voorstander van ondertunneling van de spoorlijn.

Automobiliteit

Ondanks bovengenoemde maatregelen verwacht de ChristenUnie niet dat het aantal verplaatsingen per auto significant zal afnemen. Bovendien is het reëel te stellen dat waar Harderwijk streeft naar een verbreding van het voorzieningenniveau, er ook extra verkeer uit de regio zal worden aangetrokken. Optimalisering van de parkeervoorzieningen en de aan-

en afvoerroutes blijft dan ook een voortdurend aandachtspunt. Goede bewegwijzering en een adequaat parkeer-informatiesysteem voorkomt onnodige verkeersbewegingen en zoekgedrag.

Verkeer rond de binnenstad dient beperkt te worden tot bestemmingsverkeer. Verkeer van en naar de diverse wijken en doorgaand verkeer dient via de doorgaande grotere routes te worden geleid. In dit verband vraagt de ChristenUnie om een onderzoek in hoeverre een opwaardering van de Verkeersweg een bijdrage kan leveren aan een betere afwikkeling van het verkeer tussen de diverse wijken, dit met name in relatie met de beoogde nieuwe brandweerlocatie.

Water

De ChristenUnie wil zich in overleg met andere overheden inspannen voor een optimale bereikbaarheid van Harderwijk via het water, ook voor grotere schepen. De voorzieningen in en rond de Lorentzhaven moeten zodanig zijn ingericht dat zij mogelijkheden bieden voor het verder uitbouwen van het (container)vervoer per schip.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- het verder uitbouwen van gescheiden fietsroutes en het realiseren van ongelijkvloerse kruisingen met de spoorlijn ten behoeve van de noord-zuid verbindingen tussen diverse wijken.
- voortdurende aandacht voor fietsparkeren, zowel in de binnenstad als rond winkel- en wijkcentra, het station en andere openbare voorzieningen.
- het in overleg met provincie en buurgemeenten aanleggen en onderhouden van recreatieve fietsroutes in het fietsnetwerk.
- de realisatie van de geplande rechtstreekse fietsroute Drielanden-Binnenstad.
- maatregelen die het gevoel van sociale veiligheid rond fietspaden versterken.
- hoog inzetten op aansluiting met Randstadspoor.
- voortdurende druk op NS en andere overheden om de Intercitystatus te verkrijgen.
- aanpassing van het stationsgebied tot hoogwaardig openbaar vervoer knooppunt.
- aanpassing van de infrastructuur rondom het station voor een veilige afwikkeling van alle verkeersbewegingen en een goede doorstroming, zo nodig door ondertunneling.
- het handhaven en optimaliseren van de huidige lokale openbaar vervoer voorzieningen (stadsdienst, regiotaxi, en buurtbus).
- het ondersteunen van (particuliere) initiatieven voor het gebruik van deelauto's, bijvoorbeeld door het reserveren van parkeerplaatsen voor dit doel.
- een evaluatie van het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan en aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden (reconstructie N302 en gereedkomen Houtwalgarage).
- het na de afronding van de reconstructie van de N302 aanpassen van de bewegwijzering met daarbij een scheiding tussen het bestemmingverkeer naar de Binnenstad en verkeer van en naar de diverse wijken.
- na het gereedkomen van de Houtwalgarage een adequaat parkeerinformatiesysteem, waardoor de voorzieningen optimaal worden benut en bovengronds parkeren zoveel mogelijk wordt beperkt.
- een onderzoek naar de mogelijkheden voor een tweede parkeergarage nabij het Westeinde.
- een onderzoek naar een ander systeem van bevoorrading van de winkels in de binnenstad.
- het stimuleren en faciliteren van het vervoer over het water.

Programma 6 Onderwijs

Trends en ontwikkelingen

Het gezin is de hoeksteen van de samenleving, maar het gezin staat er de laatste jaren in toenemende mate alleen voor. Er zijn gaten ontstaan in de pedagogische infrastructuur: familie, buurt, kerk en andere elementen van de traditionele leefomgeving spelen een steeds kleiner wordende rol en zijn niet langer vanzelfsprekende opvoedingspartners van de ouders.

De visie van de ChristenUnie

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Maar niet alleen het gezin moet een gezonde basis zijn, ook de directe omgeving waarin kinderen opgroeien en gezinnen functioneren: het sociale netwerk. De ChristenUnie wil zich inzetten voor het versterken van de sociale infrastructuur rondom gezinnen. We vinden relaties belangrijk, relaties waarin waarden en normen worden uitgewisseld.

Door een rijk aanbod van opleiding, cultuur en sport kunnen jongeren de vaardigheden en de kennis opdoen die zij nodig hebben in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Scholen moeten alle ruimte krijgen om zich te kunnen richten op hun kerntaak: het bieden van goed onderwijs. Dit is een belangrijk instrument om de ontwikkeling van een geavanceerde kennis-economie te stimuleren en de sociale cohesie in onze gemeente te versterken.

In onze gemeente kunnen kinderen zowel primair als voortgezet onderwijs volgen (doorgaande leerlijnen). Kinderen van onze gemeente kunnen primair onderwijs volgen, passend bij de eigen overtuiging zoals we onderscheiden: christelijk, katholiek, islamitisch en openbaar onderwijs. Deze pluriformiteit is een groot goed. De ChristenUnie zet zich in voor de vrije keuze van onderwijs. Dit alles laat onverlet dat de scholen dienen te voldoen aan de stichtingsnormen.

De komende jaren krijgt het concept van de brede school steeds meer gestalte binnen onze gemeente. Tot nu toe zijn het vooral de basisscholen die hierbij betrokken zijn. De ChristenUnie staat voor dat ook het voortgezet onderwijs en - (onder meer) culturele en levensbeschouwelijke - instellingen bij deze ontwikkelingen worden betrokken.

Het voortgezet onderwijs in Harderwijk heeft een regionale functie. Het is van belang dat leerlingen van Harderwijk en Hierden passend, kwalitatief goed onderwijs kunnen volgen in de eigen omgeving. Hiertoe is vereist dat de lessen worden gegeven in schoolgebouwen die voldoen aan de huidige moderne eisen die aan de leeromgeving worden gesteld. De huidige staat van veel schoolgebouwen in onze gemeente is niet meer toereikend voor modern onderwijs. In de komende jaren zal er daarom fors geïnvesteerd moeten worden in de gebouwen en daarmee de leerlingen van onze gemeente.

In onze gemeente is zowel voorbereidend als middelbaar beroepsonderwijs gevestigd. Veel jongeren verlaten na het MBO, de HAVO of het VWO onze stad om verder te studeren aan het HBO of de universiteit. In de afgelopen jaren zijn door de gemeente contacten aangegaan met Hogeschool Windesheim. Deze samenwerking, maar ook de samenwerking met andere hogescholen en universiteiten, dient zo mogelijk verder te worden uitgewerkt en versterkt. Het is dan ook van belang dat het beroepsonderwijs samen met het algemene onderwijs de verticale doorstroom van de leerlingen stimuleert, waarbij de focus gericht moet zijn op de bedrijvigheid en de kenmerken van onze gemeente om daarmee zoveel mogelijk te voorkomen dat kennis en talent onze stad definitief verlaat. De gemeentelijke rol daarbij wordt het best omschreven door woorden als inspireren en stimuleren.

Binnen de verschillende onderwijsvormen heeft de gemeente taken op het vlak van: huisvesting, onderwijsachterstanden, leerlingenvervoer, leerplicht, zorgleerlingen, etc. De gemeente en het onderwijs investeren samen in de toekomst van onze jeugd. Hierbij dient bedacht te worden dat niet alle maatschappelijke problemen op het bordje van het onderwijs kunnen worden gelegd, met daarbij de opmerking / taakstelling om dat op te lossen (bijvoorbeeld integratievraagstukken).

De afgelopen jaren heeft de samenwerking met de gemeente, het onderwijs en de jeugdzorg onder meer gestalte gekregen in de ZAT's (Zorg Advies Teams). Naar de mening van de ChristenUnie moet deze samenwerking met het onderwijs en de overige partners de komende jaren verder worden uitgebouwd. Dit alles met het doel om onze jeugd optimaal toe te rusten voor de toekomst.

De opvoedingsverantwoordelijkheid ligt bij de ouders en kan niet worden uitbesteed aan de school of aan andere instellingen rond het kind. Het is belangrijk dat kinderen onderwijs aangeboden krijgen op hun niveau en dat ze een diploma kunnen halen. Het onderwijs dient alle wettelijke mogelijkheden te benutten om spijbelen en schooluitval tegen te gaan. Jongeren moeten ervan doordrongen worden dat schooluitval veel minder kansen in de samenleving biedt door het ontbreken van startkwalificaties. Lokale samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven moet resulteren in een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is vooral voor achterstandskinderen van groot belang. Een goede aansluiting van dit taalonderwijs met het vroegschoolse onderwijs (groep 1 en 2 van het primair onderwijs) is van belang. Goede afspraken hierover met het onderwijs zijn belangrijk. Het primaat voor het inhalen van onderwijsachterstanden ligt bij het onderwijs zelf. Verder kan een gemeente actief de 'doelgroepkinderen' voor dit VVE-beleid opzoeken. Dat kan op consultatiebureaus door een actief stimuleringsbeleid om ouders aan te moedigen hun kind naar een peuterspeelzaal of kinderopvang te brengen die VVE aanbiedt. Het Rijk stelt hiervoor geld ter beschikking aan gemeenten.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- verbeterde huisvesting voor het voortgezet (speciaal) onderwijs in Harderwijk.
- het verder versterken van de Zorg Advies Teams in het onderwijs voor een goede doorschakeling naar het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- het stimuleren van brede scholen voor onze jeugd.
- het stimuleren van huisvesting van kinderopvangcentra en buitenschoolse opvang in scholen en het versterken van het toezicht op de kwaliteit daarvan.
- het stimuleren van bedrijven om leerwerkplekken te creëren in het bijzonder voor groepen die op een grotere achterstand staan tot de arbeidsmarkt (gehandicapten, jongeren met een niet-Nederlandse achtergrond). De gemeente heeft hierbij een voorbeeldrol.

Programma 7 Cultuur

Algemeen

Cultuur - waaronder ook dient te worden verstaan: kunst - omvat een breed terrein van 'uitingen'. Dat varieert van pop- en rockmuziek tot klassieke muziek, van opera en musicals tot theatervoorstellingen en van schilderijen en beeldende kunst in de huiskamer tot (stand-) beelden in de openbare ruimte. Daarnaast hebben wij ons culturele erfgoed: gebouwen, (monumentale) stadsgezichten en cultuurlandschappen. Kunst en cultuur zijn dan ook overal om ons heen waar te nemen, dagelijks zien/horen/ervaren wij deze uitingen.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat iedereen in staat wordt gesteld om hieraan deel te nemen dan wel hiervan kennis te nemen, aangezien kunst en cultuur het leven kunnen verrijken. Daarnaast kunnen kunst en cultuur leiden tot sociale samenhang: ofwel men vindt een kunstuiting gezamenlijk prachtig óf de meningen zijn zodanig verdeeld dat men juist daarom met elkaar in gesprek gaat. Soms is de bedoeling om iemand tot nadenken aan te zetten en soms om mensen te laten genieten. De ene keer kunnen we er uren naar kijken en aan een andere kunstuiting gaan we gauw voorbij. Hoe het ook zij: "Over smaak valt niet te twisten".

Visie van de ChristenUnie

Wat ons betreft zijn er echter grenzen te stellen aan culturele uitingen. Kunst die aanzet tot haat en/of racisme en kunst die godslasterlijk, aanstootgevend of kwetsend is voor personen of groepen van personen verdient geen plek in de publieke ruimte. Binnen deze grenzen is men vrij om kunstzinnig bezig te zijn.

Binnen deze grenzen is er ook ruimte voor subsidiëring van kunst en cultuur. Hier ligt evenwel een spanningsveld: tot waar moet de subsidie reiken en welke bijdrage mag (moet) van de kunstenaar en de 'kunst-genierter' gevraagd worden? In de nog op te stellen Kunst- en Cultuurnota dienen duidelijke kaders te worden gegeven ten aanzien van het verlenen van subsidies. Eén van de uitgangspunten hierbij is het 'cultureel ondernemerschap'. Net zoals een ondernemer de baten en de lasten afweegt, dient ook in deze sector van de maatschappij bezien te worden wat reëel is en wat niet meer gevraagd kan worden. De subsidies dienen daaraan gekoppeld te zijn.

Het gemeentebestuur dient ook de bereikbaarheid van kunst en cultuur te bevorderen. Dit kan door het opzetten van een 'Cultuurplatform', waarbij de diverse partijen in deze sector in een nader te bepalen frequentie bij elkaar komen om van gedachten te wisselen, afspraken te maken, afstemming te zoeken en wat dies meer zij.

Verder heeft de gemeente een voorbeeldfunctie in de rol van aanbieder van kunst, zowel in het gemeentehuis als in de openbare ruimte. De kunstcommissie speelt hierbij een grote rol. Ook kan de gemeente in het kader van haar stimulerende en faciliterende rol leerlingen van basisscholen en uit het voortgezet onderwijs kennis laten maken met kunst en cultuur.

De ChristenUnie wil dat Cultuur.Uit zich in de komende raadsperiode gaat bewijzen als een initiatief dat meerwaarde heeft ten opzichte van de onder haar vallende afzonderlijke instellingen. Het geheel moet méér worden dan de som der delen, zonder dat daar grote sommen geld mee gemoeid zijn.

Ook ten aanzien van deze afzonderlijke instellingen is de ChristenUnie van mening dat zij zorg dienen te dragen voor een zorgvuldige 'bedrijfsvoering'. Daartoe worden middelen beschikbaar gesteld, met dien verstande dat er ook duidelijke prestatieafspraken aan ten grondslag liggen.

Het stadsmuseum kampt al langere tijd met problemen ten aanzien van de toegankelijkheid van het museum. Ter verkrijging van subsidies van derden heeft het museum voorgesteld om het gebouw van de gemeente te kopen voor € 1,-. De ChristenUnie staat hier niet onwelwillend tegenover, maar de voor- en nadelen van een dergelijke ingrijpende maatregel moeten eerst goed geïnventariseerd worden, alvorens wij hiermee kunnen instemmen.

Ter zake van het theater het volgende: Nederland is het land met de grootste theaterdichtheid. Rondom Harderwijk is er binnen een beperkte straal een vijftal theaters: Lelystad,

Dronten, Zwolle, Apeldoorn en Amersfoort. Ook het theater in Utrecht is goed bereikbaar. Gelet hierop dient het Harderwijkse theater niet 'méér van hetzelfde' te zijn; we willen een relevante kunst-factor aan de gemeente en aan de regio toevoegen. Hierbij dient onderzocht te worden op welke wijze de ruimte waarin het theater zal worden gevestigd multi-inzetbaar is en mede daardoor een sluitende exploitatie kent.

Ten slotte: al langere tijd wordt in Harderwijk de zogenoemde '1%-regel' genoemd, inhoudende dat van elk bouwproject 1% van de aanneemsom dient te worden besteed aan kunst of cultuur. Dat gaat ons te ver: zeker bij zeer omvangrijke projecten praten wij over zeer aanzienlijke bedragen die dan aan kunst of cultuur zouden moeten worden besteed. De ChristenUnie is van mening dat per project dient te worden bezien of, en zo ja, hoeveel financiële middelen voor kunst beschikbaar worden gesteld. Het college van burgemeester en wethouders dient dit in overleg met de partner(s) vast te stellen.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- het vaststellen van een gedegen kunst- en cultuurnota.
- het bevorderen van het cultureel ondernemerschap van de culturele instellingen.
- het stimuleren van de amateurkunst.
- het opzetten van een cultuur-platform.
- een multifunctioneel theater in het Waterfront.
- Cultuur.Uit dient een meerwaarde voor de kunst- en cultuursector te krijgen.
- een verbeterde toegankelijkheid van het stadsmuseum, waarbij onderzocht dient te worden of het aankopen van het gebouw voor € 1,- een oplossing biedt.
- het behouden van de bibliotheek als basisvoorziening.
- het behouden van de muziekschool als basisvoorziening.

Programma 8 Sport en recreatie

Visie van de ChristenUnie

'Sport verbreedert' – zo luidt het gezegde en zo zou het ook moeten zijn. Eén van de grootste doelstellingen van sport is het bij elkaar brengen van mensen, om zo de sociale contacten te onderhouden en gezamenlijk actief bezig te zijn. Daar ligt meteen een tweede grote doelstelling van de sport: algemeen bekend en bewezen is dat sporten goed voor je is, dat het een belangrijke rol kan spelen bij het geestelijk en lichamelijk welbevinden. Dat geldt voor iedereen: de jongste junior tot de oudste veteraan is gebaat bij sport. Velen erkennen dat en in Harderwijk is dan ook een breed scala van mogelijkheden aanwezig om geestelijk en/of lichamelijk bezig te zijn.

Jeugd

Ten aanzien van de jeugd geldt dat het sporten een geduchte concurrent heeft in de diverse (spel)computers. Naast het gegeven dat dit steeds vaker wereldwijde spellen betreft, met een aanzienlijk risico op verslaving, is er een gerede kans dat het spelen van dergelijke spellen leidt tot inactiviteit en dientengevolge overgewicht, als ook tot een sociaal isolement. De ChristenUnie is van mening dat de concurrentie hiermee stevig aangegaan moet worden. De gemeente dient hierin - net als bij het programma cultuur - een stimulerende en faciliterende rol te spelen. De stimulerende rol is onder andere vorm gegeven in de Sportwijzer. Gelet op het succes hiervan, hetgeen onder meer blijkt uit het aantal aanmeldingen bij sportverenigingen, dient dit project voortgezet te worden. Ook de bewegingsconsulent ten behoeve van de gymlessen in het basisonderwijs dient te blijven.

De faciliterende rol is te zien in het aantal sport- en speelgelegenheden dat in de laatste paar jaren is gerealiseerd, zoals skatebanen en zogenoemde 'panna-veldjes'. Om te voorkomen dat de jongere kinderen geen enkele kans maken om op deze veldjes actief te zijn (vanwege bijvoorbeeld oudere jeugd), dient hier gedurende een vast aantal uren per week op toegezien te worden door bijvoorbeeld een medewerker van Welzijn op Maat en/of een aantal ouders. Mede gelet op de vele vijvers in Harderwijk wordt het schoolzwemmen in de groepen 5 en 6 gehandhaafd.

Ouderen

Ook voor de 'minder-jeugdigen' valt er in Harderwijk genoeg te sporten. Zo zijn er in zwembad 'De Sypel' bijzondere senioren-zwembaden, waar men rustig 'de baantjes kan trekken'. Met het zogenoemde GALM-project stimuleert de gemeente de ouderen om wéér, dan wel méér, lichaamsbeweging te krijgen.

Gehandicapten

Op regionaal en lokaal niveau zal de gemeente mensen met een beperking waar mogelijk stimuleren en faciliteren om te sporten.

De stimulerende rol is verder gelegen in het Sportplatform Harderwijk, waarmee de gemeente in contact blijft met de sportverenigingen en waar de verenigingen ook elkaar kunnen leren kennen. Gelet op deze voordelen dient dit overlegorgaan gehandhaafd te worden.

Harderwijk heeft uitstekende faciliteiten voor het beoefenen van zowel binnen- als buitensporten. Qua bezetting lopen we echter tegen de grenzen van de binnensportaccommodaties aan. Gelet hierop is het goed om zorgvuldig te onderzoeken waar we welke vorm van accommodatie willen realiseren. Hierbij dient acht geslagen te worden op de eisen die vanuit de diverse sportverenigingen aan de accommodatie worden gesteld, maar gelet op het gegeven dat ook scholen gebruik maken van deze accommodaties, dient bij het opstellen van de plannen ook acht geslagen te worden op de eisen en wensen die vanuit het onderwijs worden aangegeven.

In algemene zin heeft Harderwijk uitstekende faciliteiten voor het beoefenen van de buitensport. Mede door een groeiend aantal leden lopen diverse buitensportverenigingen tegen de grenzen van hun capaciteit aan. Om te voorkomen dat verenigingen met wachtlijsten moeten gaan werken, dient de gemeente in nauw overleg met deze verenigingen te bezien wat de mogelijkheden zijn om de speelcapaciteit te vergroten. Hierbij dient nadrukkelijk de mogelijk-

heid van het aanleggen van kunstgrasvelden meegenomen te worden, nu deze velden langer en intensiever bespeeld kunnen worden en mede daardoor ook minder beslag leggen op de beperkt aanwezige ruimte.

Naast de huidige accommodaties voor buitensport ziet de ChristenUnie in het 'Groene Zoomgebied' mogelijkheden voor het realiseren van een qua omvang beperkte nieuwe locatie voor het beoefenen van een buitensport.

Naast voornoemde accommodaties beschikt Harderwijk vanwege haar ligging tussen bos en water over uitstekende mogelijkheden om te sporten op het water – en 's winters op het ijs – en om te 'crossen door de bossen' – per fiets of te voet. Wat de ChristenUnie betreft, worden hier nog wel recreatieve fietsroutes voor zowel de tourfietsers als de mountainbikers aangelegd. Voor wat betreft de fiets geldt hierbij voorts dat men ter voorkoming van het verstoren van het wild nadrukkelijk op de paden dient te blijven.

Recreatie

Vornoemde voorzieningen als ook de ligging van Harderwijk zijn verder uitstekend geschikt om in en om Harderwijk te recreëren. De gemeente stimuleert dit door te zorgen voor goede fiets- en wandelroutes en duidelijke bewegwijzering.

In de vorige raadsperiode is in samenspraak met het bureau HaRT (Harderwijk Recreatie en Toerisme) de slogan 'HA!rderwijk' in het leven geroepen. De doelstelling van dit initiatief is om Harderwijk gezamenlijk op de kaart te zetten als een ondernemende stad met een open, menselijk karakter waar men op een ontspannen wijze kan wonen, werken en genieten. Naar de mening van de ChristenUnie dient dit beeldmerk met name ingezet te worden om Harderwijk in recreatief opzicht onder de aandacht van de rest van Nederland te brengen. De gemeente vervult hierbij een stimulerende en faciliterende rol, mede ook naar de ondernemers en instellingen in onze gemeente.

Om de aantrekkelijkheid van Harderwijk in recreatief opzicht te vergroten, dient nadrukkelijk te worden gezien hoe de meerdaagse verblijfsmogelijkheden in Harderwijk kunnen worden uitgebreid. De ChristenUnie denkt hierbij aan het aanleggen van één of meer (mini-)campings in het Buitengebied en het creëren van camper-plaatsen.

Wat de ChristenUnie betreft, wordt het huidige beleid ten aanzien van de permanente bewoning van recreatiewoningen voortgezet.

In Harderwijk dient er voldoende ruimte te zijn voor goed onderhouden en duidelijk in het zicht liggende speelplaatsen voor de kinderen. Ook parken en plantsoenen met voldoende rustpunten moeten goed bereikbaar en begaanbaar zijn.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- zorg dragen voor voldoende binnen- en buitensportaccommodaties, waaronder ook kunstgrasvelden.
- behouden van een goede exploitatie van sportvoorzieningen, waaronder ook het buitenzwembad.
- behouden van het schoolzwemmen.
- voortzetten van de Sportwijzer.
- voortzetten van het GALM-project.
- het realiseren van één of meer (mini-)campings in het Buitengebied.
- het realiseren van een toeristisch-recreatief beleid in samenwerking met de ondernemers.
- in elke wijk zijn goed onderhouden basis-speelvoorzieningen aangelegd voor de diverse leeftijdsgroepen.

Programma 9 Werkgelegenheid en sociale zekerheid

Visie van de ChristenUnie

Werkgelegenheid

Uitgangspunt bij het voorzien in het levensonderhoud is het hebben van een baan. Naast het inkomen dat daaruit wordt verkregen, biedt een baan sociale contacten en voorkomt dit ver-eenzaming. De rol die de overheid hierbij kan spelen is het faciliteren van werkgelegenheid. Door de komst van het Regionale Bedrijven Terrein en de opwaardering van het huidige be-drijventerrein wordt hieraan een belangrijke bijdrage geleverd. Een punt van aandacht hierbij is dat dit (totale) bedrijventerrein voldoende diversiteit aan werkplekken biedt, waaronder ook werkplekken voor de hoger opgeleide beroepsbevolking. Hierbij is een goed parkmanage-ment onontbeerlijk. Van de overheid mag worden verwacht dat zij nagaat welke behoeften er bestaan bij de Harderwijkse beroepsbevolking, om daarmee te bevorderen dat aan die be-hoeften tegemoet kan worden gekomen. Bijkomend voordeel hiervan is dat het woon-werkverkeer wordt teruggedrongen.

Voor wat betreft de winkels in de binnenstad en in de diverse wijken dient er een gunstig vestigingsklimaat te zijn. Het moet voor de winkelier aantrekkelijk zijn om in de gemeente Harderwijk te zijn gevestigd; de winkelier moet het idee hebben dat de gemeente met hem/haar meedenkt. Een voorbeeld hiervan is het zorgen voor voldoende parkeerplaatsen en een goede bereikbaarheid van de winkels. Ook het schoonhouden van de binnenstad en het voor-komen van leegstand dragen bij aan de leefbaarheid. Dit houdt overigens niet in dat alle wen-sen gehonoreerd kunnen worden; de gemeente dient hierbij het totaal-overzicht te bewaren.

Ook voor startende ondernemers moet het in Harderwijk goed toeven zijn. De gemeente dient hier faciliterend op te treden, bijvoorbeeld door het bouwen van bedrijfsverzamelgebouwen, waarmee het ook voor de startende ondernemer aantrekkelijk is om zich in Harderwijk te vestigen.

Waar mogelijk dient de gemeente te bevorderen dat bedrijven stageplaatsen aanbieden aan scholieren, jongeren en aan hen die moeilijk op eigen kracht een reguliere baan kunnen krijgen. De gemeente kan in dit kader optreden als intermediair tussen enerzijds het bedrijf en anderzijds de persoon – al dan niet bijgestaan door een bemiddelingsbureau.

Sociale zekerheid

Waar mensen evenwel geen baan (meer) hebben, dient er voldoende sociale zekerheid te worden geboden. Dit ziet dan voor wat betreft de gemeente op de Wet Werk en Bijstand (WWB), aangezien de voorliggende voorzieningen (waaronder de WW, de WIA (voorheen WAO) en de Wajong) niet door de gemeente worden uitgevoerd.

In de WWB staat terecht het streven naar werk voorop – zie voormeld uitgangspunt. De manier waarop aan dit streven gestalte wordt gegeven (Work First), kan wat ons betreft worden voortgezet. Mensen die een uitkering ingevolge de WWB ontvangen, dienen zo spoedig mogelijk passend werk te vinden, waarbij ook enige druk mag worden uitgeoefend.

Zolang men een WWB-uitkering ontvangt, dient men zich te houden aan de regels die aan het ontvangen van deze uitkering zijn verbonden. Dit kan ook inhouden dat men meedoet aan vrijwilligerstrajecten of doorstroomt naar de sociale werkvoorziening, waarmee de afstand tot de arbeidsmarkt wordt verkleind.

Voor alleenstaande ouders met kinderen onder de zes jaar wordt het opvoeden van deze kinderen als passende arbeid gezien. Het kan immers niet zo zijn dat deze ouders worden verplicht om buitenshuis te gaan werken, om vervolgens het gehele salaris af te dragen aan de instelling die op deze kinderen past.

De WWB dient ruimhartig uitgevoerd te worden, waarbij er voor de gemeente een zorgplicht is om wijzigingen in het beleid duidelijk en zorgvuldig met de WWB-gerechtigden te commu-niceren. De cliëntenraad speelt hierbij een belangrijke rol. Het onnodig invullen van formu-

lieren, waaronder ook wordt verstaan het aanvragen van kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen, dient hierbij voorkomen te worden. De subsidieregeling voor wat betreft de (deelname aan) sport- en culturele instellingen als ook de Regeling duurzame gebruiksgoederen worden gehandhaafd.

Om misbruik van deze regels te voorkomen, wordt er actief gecontroleerd.

In samenwerking met organisaties en kerken dient de gemeente 'stille armoede' te traceren en daarop adequaat in te springen. Tevens dient de gemeente zorg te blijven dragen voor de opvang van dak- en thuislozen, en met name de jongeren.

De laatste paar jaren heeft de schuldhulpverlening een enorme vlucht genomen. De gemeente dient hier een actieve rol te spelen, in die zin dat dit via de diverse maatschappelijke instellingen wordt teruggedrongen.

Inburgering

Net als de uitvoering van de WWB is ook de uitvoering van de Wet inburgering bij de Sociale Dienst 'Veluwerand' ondergebracht. Aangezien het spreken van de Nederlandse taal een eerste voorwaarde is om een sociaal isolement te voorkomen, dient deze wet met de nodige aandacht en de nodige druk uitgevoerd te worden. Dit voorkomt voorts dat kinderen al op jonge leeftijd met een taalachterstand worden geconfronteerd, met alle – maatschappelijke – gevolgen van dien.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- het geven van gerichte voorlichting aan jongeren inzake het voorkomen van schulden.
- het ondersteunen van de minima bij het aanspraak maken op diverse regelingen.
- het voortzetten van de maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen.
- blijvende aandacht om huisuitzettingen te voorkomen.
- het vrijstellen van de minima van de gemeentelijke heffingen binnen de kaders van de wetgeving.
- het traceren van stille armoede en zorgwekkende zorgmijders.
- het faciliteren van een goed parkmanagement op het gehele industrieterrein.
- zorg dragen voor voldoende diversiteit in het aanbod van werkplekken.
- het faciliteren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor startende ondernemers.
- het vrijstellen van de arbeidsverplichting ingevolge de WWB voor alleenstaande ouders met kinderen onder de zes jaar.

Programma 10 Welzijn en zorg

Algemeen

De ChristenUnie is ervan overtuigd dat de basis voor gezonde menselijke verhoudingen ligt in de liefde tot God en de medemens. Naastenliefde is geen vanzelfsprekendheid, maar een opdracht. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de overheid aandacht heeft voor de kwetsbaren in onze samenleving. Op dit moment merken we in de zorg de gevolgen van het "marktdenken". De gemeente moet een belangrijke bijdrage leveren om waar knelpunten ontstaan deze op te lossen. Maar het is minstens zo belangrijk dat de burgers oog hebben voor elkaar en elkaar waar mogelijk helpen.

Het gezin is de hoeksteen van de samenleving, maar het gezin staat er in toenemende mate alleen voor. De vroeger zo vanzelfsprekende hulp van familie, vrienden of burens bij het opvoeden is steeds minder beschikbaar. Dit komt door de toenemende individualisering en doordat steeds meer mensen werken. Gelukkig gaat het goed met de meeste jongeren. Toch kunnen veel ouders en jongeren wel een steuntje in de rug gebruiken.

Visie van de ChristenUnie

Centrum voor Jeugd en Gezin

Op initiatief van de landelijke ChristenUnie is het CJG er gekomen. Dit centrum zal zijn rol moeten waarmaken om niet alleen voor de jeugd maar ook voor de gezinnen een meerwaarde te hebben. Er wordt momenteel hard gewerkt aan het CJG in Harderwijk en begin 2010 zal het centrum worden geopend aan de Schelpenhoek (bij het ziekenhuis St. Jansdal). Iedereen moet hier terecht kunnen met zijn vragen over opvoeding en opgroeien. In het centrum werken verschillende organisaties, die zich richten op - het welbevinden van - gezinnen, kinderen en jeugd, samen. Het is van het grootste belang dat deze samenwerking goed verloopt. Alleen op die manier kan optimale zorg geboden worden. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat het centrum goed functioneert en een serieuze bijdrage levert aan de hulp aan jeugd en gezinnen.

Jeugd

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Naast aandacht voor goed onderwijs staat de ChristenUnie voor bijzondere aandacht voor jongeren. Jongeren staan aan veel verleidingen bloot: te denken valt aan drank, drugs of loverboys. De ChristenUnie pleit voor een integrale aanpak waarbij jongeren van jongsaf gevolgd en begeleid kunnen worden. De problematiek van alcohol- en drugsgebruik, vernielingen en overlast vraagt een gezamenlijke aanpak waarvan preventie, zorg en repressie integraal onderdeel uitmaken. De ChristenUnie ziet jongeren graag gezond opgroeien en zal daarom initiatieven die een gezonde levensstijl bevorderen stimuleren. Het jeugdbeleid vraagt om visionaire, inhoudelijk regie en niet alleen om het stroomlijnen van processen.

Ouderen

Na een arbeidzaam leven moeten ouderen kunnen genieten van hun rust. Maar de ouderen van nu zijn niet te vergelijken met ouderen van vroeger. Door een hogere levensverwachting en een hogere levensstandaard zijn veel ouderen van nu veel actiever dan vroeger. De gemeente moet de ouderen daarom faciliteiten bieden om zich blijvend te ontplooiën en eenzaamheid te voorkomen. Aan de andere kant mag van de vitale en financieel krachtige ouderen verwacht worden dat ze zich inzetten voor het algemeen belang.

Eenzaamheid is een probleem bij sommige ouderen. Dit zou deels opgelost kunnen worden als deze ouderen zich inzetten als vrijwilliger; te denken valt bijvoorbeeld aan ouderen als mantelzorger. Verder kan de levenservaring van ouderen goed gebruikt worden in gezinnen en bij de coaching van jongeren. De gemeente dient dit te stimuleren en te faciliteren.

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

De WMO is bij uitstek bedoeld om de hulpbehoevenden en zwakkeren in de maatschappij te ondersteunen. Het gaat hierbij om mensen met een lichamelijke of geestelijke handicap, maar bijvoorbeeld ook om zwerfjongeren en mantelzorgers. De WMO wordt door de gemeente uitgevoerd. We hebben nu enkele jaren ervaring met deze wet. Het blijkt dat veel zaken goed gaan, maar er komen ook knelpunten aan het licht zoals slechte kwaliteit van zorgaan-

bieders en problemen bij het indiceren. De ChristenUnie heeft in de afgelopen periode steeds de vinger aan de pols gehouden en waar nodig ingegrepen om problemen op te lossen en verbeteringen door te voeren. Het zal nodig zijn om dit in de komende periode weer te doen en te luisteren naar de wensen en klachten van WMO-cliënten. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat het geld dat de landelijke overheid voor de WMO beschikbaar stelt ook voor de WMO gebruikt wordt. In geval van bezuinigingen, wordt de post WMO ongemoeid gelaten. In de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) is een grote bezuinigingsactie gaande. De verwachting is dat veel mensen die nu nog voor begeleiding in aanmerking komen, er straks geen recht meer op hebben. Bepaalde onderdelen van de zorg gaan uit het AWBZ-pakket (onder andere de dagopvang van ouderen) en een gedeelte zal door de gemeente moeten worden opgepakt, omdat het niet langer onder de WMO valt. De gemeente zal hier passende maatregelen voor moeten nemen.

Wijkgericht werken

Bewoners weten vaak het beste wat goed is voor hun wijk. De gemeente Harderwijk probeert door wijkgericht te werken gebruik te maken van de kennis en inzet van de bewoners om daarbij de wijken leefbaar(der) en aantrekkelijk(er) te maken. Op dit moment is er bijzondere aandacht voor de wijken Stadsdennen en de Zeebuurt. De ChristenUnie is er een groot voorstander om dit naar andere wijken uit te breiden. Hierbij zullen initiatieven van de bewoners worden ondersteund door de gemeente; de gemeente zal zoveel mogelijk behulpzaam zijn bij het uitvoeren van de plannen.

Integratie

Alhoewel de tijd van de zogenoemde "gastarbeiders" inmiddels geruime tijd achter ons ligt, is de integratie van hun kinderen en kleinkinderen nog steeds geen vanzelfsprekendheid. Gelet op de opdracht die ons in de Bijbel wordt meegegeven, wil de ChristenUnie dat de samenleving hen gastvrij tegemoet treedt en behandelt. De (zogenoemde) allochtonen moeten niet continu het idee krijgen dat de (zogenoemde) autochtonen hun 'op de huid zitten'. Daartoe is ieders bijdrage nodig – die van allochtonen en die van de autochtonen. Dit houdt onder meer in dat men het belang van een goede beheersing van de Nederlandse taal inziet en daar actief aan werkt. Ook overigens mag worden verwacht dat men zich richt naar de Nederlandse wetgeving. Een efficiënt gebruik van de subsidiemogelijkheden zal er naar de mening van de ChristenUnie op termijn toe moeten leiden dat de subsidieregelingen, die specifiek zien op integratie, afgebouwd zullen worden.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- een goede afstemming van de betrokken partijen binnen de jeugdzorg waardoor het kind en het gezin de zorg krijgen waar zij recht op hebben.
- het bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders en het bevorderen van het gesprek over opvoeden tussen ouders.
- het stimuleren/aanbieden van preventieprojecten en weerbaarheidstrainingen voor onze jeugd en hun ouders/verzorgers.
- regelmatige evaluatie van de uitvoering van de WMO en ingrijpen als er knelpunten worden geconstateerd (onder andere door veranderingen in de AWBZ).
- actief werven en koesteren van vrijwilligers in doelgroepen die tot nog toe beperkt meedoen (jongeren, ouderen, allochtonen).
- het goed beheer en faciliteren van speeltuintjes en hangplekken voor onze jeugd.
- een goed functionerend Centrum voor Jeugd en Gezin.

Programma 11 Ruimtelijke ordening

Visie van de ChristenUnie

Uitgangspunt voor de ChristenUnie is de opdracht als goede rentmeesters op zorgvuldige en duurzame wijze om te gaan met dat deel van Gods schepping waarover wij de bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben gekregen.

Voor de ChristenUnie betekent in dit verband het begrip rentmeesterschap meer dan het "bewaren wat je hebt". Het betekent ook een rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte en middelen waardoor ieder individu de ruimte krijgt zich te ontplooiën, dat wil zeggen de mogelijkheid geboden wordt om te wonen, te werken en te recreëren.

In het kader van het beperken van de (auto)mobiliteit is het wenselijk het totaal aanbod voor wonen, werken en recreëren zoveel mogelijk te concentreren binnen de gemeente en/of regiogrenzen.

Het is evident dat, om dit te realiseren binnen de beperkte ruimte waarover Harderwijk nu eenmaal beschikt, er meer en meer een spanningsveld wordt ervaren, met name als het gaat om de keuze tussen economie en ecologie.

Ruimtelijke ordening is een beleidsterrein dat de burger rechtstreeks raakt en dat zich bij uitstek leent voor burgerparticipatie en andere overlegvormen.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen op het terrein van de ruimtelijke ordening worden in hoge mate bepaald door provinciale, landelijke en zelfs Europese regelgeving en beleid (onder andere de provinciale structuurvisie, de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en Natura 2000). Dit dwingt de gemeente naast het optimaal benutten van de eigen beleidsvrijheid, ook over gemeentegrenzen heen te kijken en juist op dit beleidsterrein te streven naar regionale samenwerking en goede contacten met andere overheden. Integraal en gebiedsgericht werken zal opgezet en uitgebouwd moeten worden. De overheid heeft daarbij niet meer alle kaarten in handen, maar treedt vaak op als overlegpartner of als regisseur in het speelveld met andere partijen. Daarom is het wenselijk bij het ontwikkelen van nieuwe - en het aanpassen van bestaande - (bestemmings-) plannen de diverse belanghebbenden, zoals mede-overheden, grondeigenaren en belangenorganisaties reeds in een vroegtijdig stadium te betrekken. De nadruk moet liggen op participatie om langdurige en kostbare juridische procedures te voorkomen.

Doelstellingen

In de ruimtelijke hoofdpzets van Harderwijk zijn de komende jaren geen grote ontwikkelingen te verwachten. Er komen geen omvangrijke nieuwe uitbreidingslocaties bij.

Naast de reeds in gang gezette en voorziene uitbreidingen (Drielanden-West, Waterfront, Lorentz III) zal met name worden ingezet op kwaliteitsverbetering (reconstructie woonwijken, revitalisering bedrijventerreinen, verdere ontwikkeling Centrale Zone Noord en Zuid inclusief het stationsgebied, het gebied Groot-Sypel en bedrijventerrein Sypel, kwaliteitslag binnenstad, e.d.).

Speciale aandacht moet in dit verband geschonken worden aan het buitengebied - het overwegend groene karakter moet bewaard blijven. Een actueel bestemmingsplan moet de mogelijkheden en onmogelijkheden voor bewoners en ondernemers in dit gebied duidelijk in kaart brengen.

De ChristenUnie sluit de mogelijkheid van hoogbouw op zich daarvoor lenende locaties niet uit.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- verouderde bestemmingsplannen worden in de komende raadsperiode geactualiseerd en gedigitaliseerd.
- het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied' biedt voldoende aanknopingspunten voor kwaliteitsverbetering.
- in gang gezette activiteiten voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (revitalisering en parkmanagement) worden onverkort voortgezet en waar mogelijk uitgebreid.

- verloedering en verrommeling van de openbare ruimte wordt tegengegaan, onder andere door heldere, flexibele en toekomstgerichte regelgeving, gecombineerd met een adequaat toezicht- en handhavingsbeleid.
- het verder uitwerken van de plannen voor de Groene Zoom in samenwerking met de gemeente Ermelo.
- het verder uitwerken van de plannen rond het stationsgebied en de Centrale Zone Noord en Zuid.
- het maken van plannen voor de verdere invulling en eventuele verkleuring van het Sypelgebied aan beide zijden van de spoorlijn.
- het in een vroeg stadium betrekken van de burger bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Programma 12 Milieu

Visie van de ChristenUnie

Wij hebben de schepping van onze Schepper ontvangen om deze op een juiste wijze te bouwen en te bewaren. Dat mag niet op de korte termijn gericht zijn. Ook volgende generaties moeten kunnen voortborduren op door ons ingezette acties. Een goede verhouding tussen consumptie en milieu is daarbij essentieel. Dat betekent dat ook in financieel mindere tijden een daadkrachtig milieubeleid op peil moet blijven.

We kunnen er intussen niet meer omheen: het klimaat verandert. Ook al zouden we met directe ingang de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen drastisch verminderen, dan nog zal de klimaatverandering de komende decennia doorgaan. Het begrip duurzaamheid heeft in dit kader een extra dimensie gekregen. Een uiterst belangrijk begrip, maar wel op de juiste manier te gebruiken: niet te veel meer praten en schrijven, aan de slag er mee!

In het licht van de klimaatontwikkeling is energieverbruik een belangrijk thema.

De vele bestaande regelingen op het gebied van bouw-, milieu-, natuur- en monumentenvergunningen worden gebundeld in de omgevingsvergunning, zoals die in de nog in te voeren Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is opgenomen. Deze ontwikkeling kan en moet, mits zorgvuldig voorbereid en ingevoerd, tot een aanzienlijke verbetering van de dienstverlening door de overheid leiden.

Natuur-en Milieueducatie

De gemeente vervult een zeer belangrijke voorlichtende en faciliterende rol in het behalen van milieu- en klimaatdoelstellingen. Zij staat immers dicht bij de burger (loketfunctie), maar heeft ook een voorbeeldrol. Tevens vervult de gemeente de rol van vergunningverlener en handhaver.

De ChristenUnie vindt dat er voorlichting gegeven moet worden over de mogelijkheden die er zijn om het milieu goed te beheren en verontreiniging tegen te gaan door milieubewust gedrag bij burgers en ondernemers te stimuleren. Concrete maatregelen, zoals het verstrekken van premies, kunnen mensen aanzetten tot gedragsverandering.

Afvalbeleid

Het apart inzamelen van GFT-afval, glas en papier blijft gehandhaafd. Aangezien het plastic afval - net als het blik - bij de vuilverwerkinginstallatie alsnog uit de afvalberg wordt gehaald, ziet de ChristenUnie niet in wat de meerwaarde is van het afzonderlijk inzamelen van plastic. Het afvalbrengstation op Lorentz zal op termijn van deze plaats moeten verdwijnen. De ChristenUnie pleit voor een samen met Ermelo te realiseren, centraal gelegen, nieuwe locatie. Tevens zal dan zoveel mogelijk het principe gelden dat de vervuiler betaalt. De ChristenUnie sluit zich aan bij de doelstelling dat gemiddeld 60% van het huishoudelijk afval in 2015 wordt hergebruikt.

Zwerfafval is nog steeds één van de meest genoemde ergernissen onder de bevolking. De gemeente moet zoveel mogelijk maatregelen nemen om zwerfafval te voorkomen. Blijvende voorlichting hieromtrent is van groot belang. De ChristenUnie wil onderzoeken of hier mogelijkheden voor de gemeente zijn om maatschappelijke stageplaatsen te realiseren. Tevens blijft handhavend optreden een noodzaak.

Klimaatbeleid

Centraal in de klimaatproblematiek staat het gebruik van energie en de daarmee gepaard gaande uitstoot van het broeikasgas CO₂. De gemeente moet een bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen van het Rijk. Dit beleid krijgt gestalte via energiebesparing en het omschakelen naar / gebruik maken van duurzame energie.

Het uitgangspunt van de ChristenUnie is dat de gemeente een voorbeeldfunctie vervult en daarom zal voor de eigen gebouwen de lat hoger worden gelegd op het voorlopend en innovatief niveau. Dit uitgangspunt geldt ook voor grote woningbouwlocaties en bedrijventerrein Lorentz III en het nieuwe Lorentz-Haven. Wijkverwarming en toepassen van alternatieve energiebronnen behoren dan tot de mogelijkheden.

Gebiedsgericht- en leefbaarheidsbeleid

Binnen onze gemeentegrenzen bestaat een grote diversiteit van gebieden, met elk hun eigen kenmerken en functies. Door verschillende gebieden te onderscheiden wordt duidelijk dat per

gebied de milieumambities kunnen verschillen en wordt tevens duidelijk of een bepaalde ontwikkeling wel of niet in het betreffende gebied past. Er gaat steeds vaker een koppeling plaatsvinden naar de gevolgen van de reguliere milieuaspecten (geluid, bodem, geur etc.) in ruimtelijke ontwikkelingen en het effect op de gezondheid. Door deze twee benaderingen wil de ChristenUnie voor de burgers een betere leefomgeving bereiken, met onder andere minder last van geluid en fijnstof.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- De medewerkers en vrijwilligers van 'De Hortus' worden actief betrokken bij de milieuen klimaatvoorlichting, die ook op basis- en middelbare scholen gegeven dient te worden.
- Meedoen aan landelijke dagen rond afval, zwerfvuil, compost, etc.
- Individuele burgers, scholen en organisaties betrekken bij een zwerfafval-opruimprojecten.
- Zorg voor voldoende ondergrondse containers voor onder meer de bewoners in de binnenstad.
- Het inkoopbeleid afstemmen op duurzaamheid. In de komende raadsperiode zou dit 100% duurzaam moeten worden. Neem bij offerteaanvragen duurzaamheidscriteria op.
- Bij (bestaande) gemeentelijke gebouwen en inrichting van openbare ruimte streeft de gemeente, met gebruik van energiezuinige technieken naar een hoge energiebesparing.
- Zorg voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark (toepassen van roetfilters en/of gebruik van alternatieve brandstoffen). Het realiseren van een aardgasvulpunt en oplaadstation voor elektrische auto's is dan noodzakelijk.
- Informeren en ondersteunen van particuliere woningeigenaren ten aanzien van energiebesparende apparatuur. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen, etc.
- Zorg voor uniforme en actuele energievoorschriften in de te verstrekken milieuvergunningen en activiteitenbesluiten.
- Restwarmte van bedrijven benutten voor een warmtenet.
- Energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd van tenminste 5 jaar opnemen in vergunningen.
- Het stimuleren en uitbouwen van de kringloopactiviteiten in Harderwijk.
- Het leggen van een koppeling van rioolrechten aan het waterverbruik.
- Het stimuleren van het fietsgebruik en het gezamenlijk gebruiken van een (buurt-)auto.
- Alle particuliere aangemelde en gemeentelijke asbestwegen in deze raadsperiode saneren.
- Afkoppelen van verhard oppervlak stimuleren en standaard gecontroleerd infiltreren in de bodem.
- Stimuleren van burgers (door subsidieverstrekking) om bij reconstructies van tuinen infiltratiekratten in de grond te plaatsen.
- Hergebruik van water stimuleren.

Programma 13 Waterfront

Visie van de ChristenUnie

Het project Waterfront is een majeur project van onze gemeente, zowel financieel als ruimtelijk. Het omvat de transformatie van een vervuild en sterk verouderd bedrijventerrein tot een aantal hoogwaardige woonmilieus aan het water en de aanleg van een passantenhaven. Een levendige boulevard, waarbij de relatie tussen het water en de oude binnenstad weer wordt hersteld.

Met het Waterfront investeren we in onze toekomst, een investering met grote regionale en provinciale uitstraling. Het geeft volop kansen voor het bedrijfsleven en het toerisme van onze stad. Het Waterfront zal de kernkwaliteiten van onze stad verder oppoetsen en het culturele erfgoed versterken. Tegelijkertijd wordt een ernstig milieuprobleem (asbestvervuiling) opgelost, wordt de bereikbaarheid van de stad verbeterd en zal worden voorzien in nieuwe en ruimere parkeervoorzieningen voor de stad en het Dolfinarium.

De ChristenUnie vindt dat zoveel mogelijk burgers van onze gemeente moeten meeprofiteren van het Waterfront. Het woningbouwprogramma moet dan ook bestaan uit een evenwichtig pakket met ook betaalbare huur- en koopwoningen. Een dergelijk grootschalig project kost veel geld en kan alleen in nauwe samenwerking met hogere overheden (provincie, rijk) en private partijen worden gerealiseerd. Het uitgangspunt van kostendekkendheid is niet (langer) realistisch. Uitgangspunt voor alle partijen moet zijn dat een hoogwaardig, maar betaalbaar Waterfront zal worden gerealiseerd.

In het Waterfront en in de nabijheid van het Dolfinarium zullen ook andere leisure-activiteiten dragers worden van de nieuwe inrichting van de boulevard. Wat de ChristenUnie betreft passen daarin bij de concrete uitwerking geen casino of andere gokverslavende activiteiten.

De oorspronkelijke stadsmuur dient zoveel mogelijk herkenbaar en zichtbaar te zijn. De 'bruine vloot' kan wat de ChristenUnie betreft weer een plaats krijgen in de nabijheid van de Vispoort. Met het herstel van de oude stadsmuur zal het Waterfront weer naadloos aansluiten op het historische hart van onze stad. Tevens zal het Waterfront moeten aansluiten op de commerciële activiteiten in onze stad. Met het verlengen van de verblijfsduur van de vele toeristen die jaarlijks onze stad bezoeken, nemen de kansen en zo mogelijk de welvaart voor onze burgers toe.

We zullen ons in de komende periode nader moeten beraden op de nieuwe locatie van het toekomstige theater, namelijk in het Waterfront. Daarbij zullen elementen als uitstraling, synergie-effecten, de kosten en multifunctionaliteit worden meegewogen.

Actiepunten

De ChristenUnie pleit voor:

- Het zorgvuldig en consequent bewaken van de doelstellingen van het Waterfront en de financiële uitgangspunten, te weten een betaalbaar Waterfront.
- Het realiseren van leisure-activiteiten die aansluiten bij de het goud van de historische binnenstad of het groen en blauw van de bossen en het water.
- Geen automatenhallen en/of een casino in het Waterfront.
- Het inpassen van het Dolfinarium als mede-drager van het Waterfront.
- Het inpassen van (water)sportverenigingen als mede-dragers van het Waterfront.
- Het realiseren van een evenwichtig woningbouwprogramma met ook betaalbare huur- en koopwoningen.
- Het realiseren van parkeervoorzieningen ten behoeve van het toeristisch parkeren.
- De start van het woningbouwprogramma in de komende raadsperiode.

Kandidatenlijst

Nummer	Naam
1.	M.E. (Marcel) Companjen
2.	P. (Pieter) Teeninga
3.	J.D. (Jos) Aikema
4.	A.L. (Bart) Jonkman
5.	I.J.J. (Ilonka) Donker-Jak
6.	B. (Bert) Holleman
7.	P. (Peter) van Dijken
8.	G. (Gerard) Veldman
9.	A.J. (Ton) van Limbeek
10.	J.C. (John) Odinot
11.	I. (Ineke) Kleen-Goud
12.	A. (Auke) Scheepstra
13.	J.J. (Sjaak) Verboom
14.	J. (Jan) den Ouden
15.	A.C. (Annerieke) Pruim-Kisjes
16.	H. (Henry) van de Beek
17.	M. (Marcel) Heldoorn
18.	M.W. (Rien) Petersen
19.	J.G. (Anneke) Fikse-Dannenberg
20.	B. (Bart) Brouwer
21.	G. (Gerrit) Noorman
22.	L.M. (Leendert) Bijnagte
23.	P. (Peter) Epe
24.	A.D. (Lidy) Hogeveen-Dikkema
25.	M.C. (Marco) Veldman
26.	B.R. (Ben) Kers
27.	H.B. (Henk) Venema
28.	J. (Jan) le Comte
29.	J.L. (Jan) Runhaar
30.	P. (Peter) Kok